

Handreiking toetsvormen omzetten

Hanze Hogeschool, Brenda Aalders

N.B.: voor de HvA geldt voor summatieve toetsen: kijk of het alternatief veilig en betrouwbaar kan worden afgenomen met onze tools in Brighspace. De Quizz-functie is, vanwege de fraude-mogelijkheden, niet geschikt als alternatief voor een summatieve kennistoets.

Aanleiding: uitval lessen en tentamens tijdens coronavirus maart-april 2020.

Om capaciteitsproblemen te voorkomen of omdat er op locatie niet getoetst kan worden met grote groepen studenten, is het wenselijk om te onderzoeken of het mogelijk is om een andere toetsvorm te kiezen of om over te gaan op digitale afname.

Belangrijk is dat de “alternatieve” toetsvorm recht doet aan de beoogde leeruitkomsten, het onderwijs en de toetsing: moet dezelfde inhoud, niveau en vaardigheden toetsen. **NB:** Er moet wel voldoende tijd en middelen beschikbaar zijn voor het ontwikkelen van een alternatieve toets

Voor het nemen van maatregelen is het belangrijk dat er een goed **samenspel** is tussen MT, examinator, EC, OC en SMR. Hiervoor is een effectieve werkwijze ontworpen voor examencommissies.

Deze handreiking geeft:

- oplossingsrichtingen voor het kiezen van een andere toetsvorm in de kolom “Alternatieven”.
- oplossingsrichtingen voor het kiezen van digitale middelen in de kolom “Digitale afname”.

Naast het kiezen van een andere toetsvorm kan er ook gekozen worden voor andere maatregelen:

- verplaatsen van beslissingen/toetsen (denk om caseload studenten)
- minder lesstof toetsen (kennis/vaardigheid) wordt elders in curriculum ook getoetst
- van summatief naar formatief (bv. gehele lesstof toetsen terwijl niet alles aan de orde is geweest; het onbehandelde gedeelte is formatief (feedforward) en telt niet mee voor de beoordeling.
- afzien van 4-ogen (als het niet om eindniveau gaat)
- cesuur versoepeling
- deadline inleverdata aanpassen (later of juist eerder)

Overzicht Toetsvormen	Alternatieven
Vraaggestuurde toets	
Meerkeuzetoets Andere benamingen: <ul style="list-style-type: none">• <i>MC-toets,</i> <i>Multiplechoicetoets,</i> <i>Schriftelijk</i> <i>tentamen</i>	1. meerdere meerkeuze toetsen van onderwijseenheden (OE) bundelen in 1 toets. 1a “Nietjes toets”: alle mc vragen van de individuele toetsen bundelen tot 1 grote toets. 1b “ingedikte nietjes toets”: minder mc vragen per kennisgebied dan optie 1a. 1c “multidisciplinaire koepel toets”: maak gebruik van multidisciplinaire casusvragen zodat per vraag meerdere kennisgebieden (lees OE) worden getoetst en er minder toetsvragen nodig zijn dan de “nietjes” toets 1d “Overall” toets: toegepaste kennistoets over alle kennisgebieden op basis van 1 of meer multidisciplinaire casussen 2. Kies ipv meerkeuze voor andere gesloten vraagvormen die minder

	<p>reproductie en meer toepassing van kennis vragen. Er zijn dan minder vragen nodig. Deze optie leent zich ook het bundelen van meerdere toetsen</p> <p>3 Two-stage assesement: een individuele toets gecombineerd met een groepstoets. Bijvoorbeeld 30 mc kennisvragen individueel per student in 1 uur, daarna in een half uur 5/6 casus of mc vragen in een groepje. Of individueel een opdracht/casus oplossen en daarna in de groep de opdracht/casus (weging 75%-25%)¹</p> <p>4. Kies voor een instructiegestuurde toets: bv een opdracht/essay/paper Bv. een digitaal Essay/Take-home examen/open boek: is geschikt voor inzichtsvragen, eventueel gevolgd door een kort mondeling (5-8 min) waarin een aantal specifieke inhoudelijke vragen worden gesteld om de schrijver te verifiëren. Of kies voor het maken van een podcast/media item.</p> <p>5. Geen kennistoets omdat de kennis is geïntegreerd in bv. de integrale opdracht en tijdens het onderwijs(bv door interactieve lesvormen en/of formatief evalueren: debat/professionele dialoog/peer- groep & self feedback op kennis)</p> <p>6. Discussion Board (formatief en summatief) Studenten beantwoorden vragen (gesteld door de docent en/of de medestudenten). En/of discussiëren over stellingen. Studenten worden gestimuleerd om op elkaar te reageren. En de docent kan zijn expertise delen. Je kunt dit zowel formatief als summatief inzetten. Het discussion board kun je ook combineren met andere vormen van toetsing om een beeld te krijgen van het niveau van de student. Bijv. individueel logboek, reflectie op ontwikkeling</p> <p>7. Formatief toetsen; bijvoorbeeld: neem nu een formatieve toets af (kies een passende toetsvorm) en beoordeel de OE met een V/O. In een latere periode de toets integreren met een ander vergelijkbaar kennisvak.</p>
<p>Openvragentoets Andere benamingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Schriftelijk tentamen,</i> <i>Mondeling tentamen</i> 	<p>1 Niet schriftelijk maar mondeling (inzetbaar bij kleine aantallen studenten) Let op! Worden de juiste leeruitkomsten getoetst</p> <p>2 Kies voor een instructiegestuurde toets: bv een opdracht/essay/paper.</p> <p>3 geen kennistoets omdat de kennis is geïntegreerd in bv. de integrale opdracht en tijdens het onderwijs(bv door interactieve lesvormen en/of formatief evalueren: debat/professionele dialoog/peer- groep & self feedback op kennis))</p>
<p>Casustoets Andere benamingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Overalltoets,</i> <i>Opdracht probleem</i> 	<p>1 Niet schriftelijk maar mondeling (inzetbaar bij kleine aantallen studenten) Let op! Worden de juiste leeruitkomsten getoetst</p> <p>2 Kies voor een instructiegestuurde toets: bv een</p>

¹ Bron: [Assessment as Learning, Dochy, 2018](#)

<p><i>gestuurd onderwijs (PGO-opdracht), Toegepastekennistoets</i></p>	<p>opdracht/essay/paper</p> <p>3 geen kennistoets omdat de kennis is geïntegreerd in ander vak bv. de integrale opdracht en tijdens het onderwijs(bv door interactieve lesvormen en/of formatief evalueren: debat/professionele dialoog/peer- groep & self feedback op kennis)</p>
<p>Overaltoets Andere benamingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Casustoets, Toegepastekennistoets</i> 	<p>Zie adviezen casustoets</p>
Instructiegestuurde toets (Opdrachten)	
<p>Opdracht Andere benamingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Stageopdracht, Afstudeeropdracht</i> 	<p>Portfolio met eventueel een presentatie en of CGI. Opdrachten kunnen ook professionele/beroepsproducten zijn. Tekstuele, video- of audiobestanden kunnen digitaal ingeleverd worden.</p>
<p>Reflectieopdracht Andere benamingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Supervisieverslag, Reflectieverslag, (Zelf)evaluatieverslag, Intervisie, (bijhouden) logboek, 360° feedback</i> 	<p>Opnemen in Portfolio evaluatie/reflectie gekoppeld aan andere opdrachten/OE's Dus: integreren van OE's door een reflectie/evaluatie opdracht Opnemen in een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP): doelen en evaluatie van die doelen. POP opnemen in portfolio.</p>
<p>Vaardigheidstoets Andere benamingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Practicumopdracht, Trainingsopdracht, Beroepsvaardigheidentoets, Handelingstoets, Skills test</i> 	<p>Combinatie van toetsing in meerdere onderwijseenheden. De beoordeling van sommige generieke vaardigheden (zoals presentatie skills, samenwerken, schriftelijke communicatie) kunnen gecombineerd worden met de toetsing van een andere OE. De toetsvorm (presentatie, rapport, evaluatie/reflectie verslag, filmpje) van een andere OE is dan ook de toets van deze OE.</p>
<p>Projectopdracht Andere benamingen:</p> <p><i>Externe of interne opdracht, Comakership, Beroepsproduct, Virtual business case</i></p>	<p>Zie aanbevelingen bij toetsvorm Opdracht hierboven</p>
Assessments	
<p>Assessment Andere benamingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Gedragsassessment, Peerassessment, Performanceassessment, Expertassessment</i> 	<p>Kies voor een portfolio met daarin een evaluatieverslag op de leeruitkomsten/competenties met bewijslast dmv beroepsproducten. Eventueel met presentatie en/of CGI/leergesprek of evaluatiegesprek</p>
<p>Portfolio Andere benamingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Portfoliogesprek, Portfolioassessment</i> 	<p>Zie adviezen toetsvorm CGI hieronder</p>

<i>t</i>	
Criteriaumgericht interview (CGI) Andere benamingen: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Competentiegericht interview, Eindgesprek</i> 	Een CGI hoeft niet altijd een sluitstuk te zijn in de beoordeling van een portfolio met daarin bewijs voor het behalen van competenties. Een presentatie is ook manier om een mondelinge component in de toetsing toe te voegen. Geen mondelinge component, dus geen CGI, is ook een optie, vooral als de uitslag van de toets niet zwaarwegend is (geen eindniveau). De beeldvorming (volgens de BOB-methode) bestaat dan uit het schriftelijk materiaal in het PF. In plaats van een CGI is een evaluatie gesprek of een leergesprek een optie.

BOB methode: De echte basis van 'het BOB-model' komt voort uit het onderzoek naar interactieprocessen (omstreeks 1950) van sociaal-psycholoog Robert Freed Bales (Harvard). Op basis van tientallen onderzoeken formuleerde hij de driefasentheorie.

Het model

